

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۵/۲۱

واحد فقیري

افراسیاب ختک:

افغانان سولي او مصالحې ته ور نژدې کېږي

د پښتونخوا مشهور سياسي فعال شخصیت افراسیاب ختک د مې پر ۲۰ لیکي د افغانستان د سولي لپاره تر نن ورځې بل هیڅ وخت ښه موقع نه وه برابره سوې. دا چې متحده ایالات او طالبان په قطر کې حتی د روژې په اولو ورځو کې خپلو مذاکراتو ته دوام ورکړ، دا خبره دا ښيي چې هغوی د سولي په اړه ځونه جدي دي. دواړو خواوو د سوکه مگر دوامداره پرمختګ خبرې کوي، او دا واقعیت تشویق کونکو دی .

ښاغلی ختک ادامه ورکوي او لیکي د قطر خبرې په مني کې شروع سوې، او دواړو خواوو د امریکایي عسکرو پر وتلو باندې موافقه کړې ده، او په بدل کې به طالبان ضمانت کوي چې بیا به د افغانستان خاوره د واشنگټن او ملګرو پر ضد یې نه کارول کېږي. البته د دې مسودې پر جزئیاتو باندې کار روان دی .

خو دا تازه او راسپړېدونکې موافقه د دوو نورو مسایلو سره هم رابطه لري. اول باید د افغانانو تر مینځ خپلمنځي دایالوګ تر سره سي، څو د یوې دایمي سولي او روغې جوړې لپاره لاره اواره سي. دوهم باید اور بند وسي او تشدد راکم سي .

لکه څنګه چې طالبان د داخلي جنګ په بستر کې را څرګند سوي دي، هغوی عموماً او زیاتره پر تشدد باندې تکیه کوي. حتی نن ورځ هم طالبان د سياسي قدرت د سمبالولو لپاره مناسبه سياسي ستراتیژي، انساني پانګه، او داسې لیدر شپې نه لري چې پر تشدد باندې یې له تکیې څخه راوباسي .

خو د قطر د دفتر پرائیستل او د هغوی ځینې مثبتې اعلاميې دښيي چې هغوی د سياسي قدرت د وېش او مذاکراتو لپاره چمتو دي .

مګر دا چې طالبان د عام تشدد د راکمولو لپاره چمتو نه دي، د هغوی دا تال هم تلفات زیات کړي دي، او هم یې د سولي پروسه ځنډنې کړې ده. په قطر کې د تیري میاشتي د بین الافغاني مجلس ځنډېدل د افغان ټولني درزونه او مختلف موقفونه رابرسېره کړل. د افغان حکومت، سياسي مخالفان یې، او مدني جامعه باید د یوه متحد دریځ د حاصلولو لپاره سخت کوشش وکړي، څو د طالبانو سره د خبرو کولو جوګه سي .

د افغان د سولي د پروسې مشکلات تر یو حده د فهم وړ دي، خو پدې برخه کې د واشنگټن مختلف او راز راز زیګنالونه ابهام نور هم زیات کړی دی .

البته ترمپ له افغانستانه د امریکایي عسکرو د ایستلو په اړه خپل هوډ څو کرته اظهار کړی دی، خو د امریکا دفاعي ماشین او نور سياسي مشران له افغانستانه په راوتلو کې د تلوار سره مخالفت کوي، ځکه هغوی ډارېږي چې یو دم وتل به په افغانستان کې خطرناکه امنیتي خلا ایجاده کاندې .

د واشنگټن همدا متنوع اپروچ او اشارې د افغانستان نژدې او لیرو ګاونډیانو د همکارۍ پروسه ور مغلغه او ګرانه کړې ده. د مثال په توګه، په پاکستان کې د طالبانو حامیان د واشنگټن همدې متنوع زیګنالونو په تشویش کې اچولي دي. هغوی فکر کوي چې د طالبانو سره د واشنگټن نېغ په نېغه خبرې طالبانو ته غلطې مفکورې ورکوي. دا چې طالبان نه غواړي د کابل له حکومت سره کښیني، دا خبره موجوده مشکل لا نور هم مغلقوي .

خو د مسکو غونډې دا وښوده چې دپلوماتان کولای سي د افغان سیاستوالو او طالبانو تر مینځ اسانتیاوي برابرې کاندې. بلخوا، د افغانستان د مصالحې په هکله د متحده ایالاتو، روسیې، او چین تر مینځ زیاتېدونکې اجماع یو ستر انکشاف دی. دا کار به د افغان د سولي پروسه د سترو طاقتونو له رقابته محفوظه وساتي، کوم چې د افغان په تاریخ

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولئ

کي د سترو بي ثباتيو سبب گرځېدلی دی. د لویو خنډونو او مشکلاتو سره سره، د هغوی همدا توافق او اجماع به د سولي پروسه مکمله او بي داغه وساتي .

خو د افغان د سولي د پروسې کلیدي اړخ بين الافغاني ډایالوگ دی. البته بين الافغاني ډایالوگ باید همه شموله وي، او افغانان بي مالکان وي. خو واقعیت دا دی چي بين الافغاني مذاکرات به پرته د بين المللي او سيمه ايزي همکارۍ او حمايت څخه کاميابه نه سي .

د افغان د سولي تنکی پروسه باید د پېژندل سویو دولتي او غیري دولتي وران کارانو او سبوتاژ کارانو له افت او ضرره مصونه وساتل سي .

داسي رپوتونه خپاره سوي دي چي په غربي پښتونخوا کي د افغان طالبانو بسیج او راغونډول شروع سوي دي. اسلام آباد ته پکار ده چي د دې کار د مخنيوي په غرض موثر اقدامات وکړي، او خپلي کړي وعدې عملي کاندې .

بل پلو، هند او پاکستان باید په افغانستان کي خپل بي ثباته کونکی سيمه ايز رقابت راکم کړي، او د امریکا، روسیې، او چین پر پل باندي پل کنټرول دي. د متحده ایالاتو، ایران، او عربي ملکونو تر مينځ راغوتېدونکی تشنج هم د اندېښني وړ مسله ده .

په پای کي، ما پدې وروستيو ورځو کي کابل ته يو لنډ سفر لاره. هلته ما دا احساس کړه چي د سولي او پرمختگ لپاره د افغانانو اراده نه لږزېدونکي او راسخه ده. خو د اوسني تشدد د راکمولو لپاره به ښايي يو دايمي اور بند ضروري او حتمي وي. ځکه اور بند د سولي او دايمي مصالحې لپاره کلیدي اهميت لري.